

Den Haag

090

Retouradres: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag

Aan: de Gemeenteraad

Datum

6 april 2022

Onderwerp

Integraal Huisvestingsplan Sport

Ons kenmerk

OCW/10273015

RIS311895

Contactpersoon

Paul Kersten

Dienst

Onderwijs, Cultuur en Welzijn

Afdeling

Productgroep Onderwijszaken

Telefoonnummer

14070

E-mailadres

paul.kersten@denhaag.nl

Geachte voorzitter,

Hierbij ontvangt u het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Sport. Met dit indicatief plan wordt beoogd bij te dragen om een aantrekkelijke stad te zijn en te blijven voor sporters. Sporters in alle soorten en maten: van een eerste judoles voor het jonge kind tot loopvoetbal voor senioren, van urban runner tot tophockeyspeler en van korfballer tot bootcamp deelnemer. Dit vraagt om een goede sportinfrastructuur met zwembaden, sporthallen, sportvelden en een sport- en beweegvriendelijke openbare ruimte die aansluit bij de behoefte. De gemeente is verantwoordelijk voor een aanzienlijk deel van de sportfaciliteiten en wil daar op een verstandige wijze regie op voeren, in aansluiting op de voorziene groei van de stad en veranderende sportbehoefte. In dit IHP Sport is op basis van analyses en trends en ontwikkelingen bekeken hoe het aanbod aan sportvoorzieningen kwalitatief en kwantitatief kan blijven voldoen aan de huidige en toekomstige vraag. Het is van belang om het geheel te bezien, de staat van onderhoud te beschouwen, trends en ontwikkelingen te kennen en nieuwe investeringen in aansluiting bij de groei van de stad te plannen. Dit doen we in dit IHP Sport. Doel hiervan is om grip op de opgave te krijgen, zodat sportfaciliteiten aansluiten bij de huidige vraag en deze in gelijke tred met de woningbouwproductie, mee te laten groeien.

De komende jaren zullen, in verband met de benodigde indexatie en de geplande uitbreiding van de stad, vervangingsachterstand en verduurzamingsopgave, extra investeringen in sportvoorzieningen wenselijk zijn. Dit IHP, bijgevoegd in de bijlage, geeft inzicht in de indicatieve financiële opgave voor de komende 10 jaar met een doorkijk tot aan 2040. Aan het voorliggende IHP Sport zijn geen financiële consequenties verbonden. Er is enkel de indicatieve (financiële) opgaaf inzichtelijk gemaakt. Op onderdelen is aanvullend onderzoek nodig alvorens keuzes te kunnen voorleggen. Dit IHP Sport presenteert een opgave van € 270 mln. waarvoor thans geen dekking is in de programmabegroting. Conform de bestaande systematiek wordt dekking voor het IHP betrokken bij de coalitievorming. Op basis van de in het coalitieakkoord beschikbaar gestelde middelen kan een nadere prioritering en fasering binnen de IHP's worden aangebracht. De alsdan bepaalde opgave kan inclusief dekking ter besluitvorming in het college en aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Tot die tijd worden er geen onomkeerbare besluiten genomen.

Uitgangspunten

Het IHP Sport is een beleidsarm koersdocument. Aangegeven is op welke wijze invulling gegeven kan worden aan de al vastgestelde ambities. Hierbij gaat het met name om:

- Vastgestelde ruimtelijke kaders, waaronder Structuurvisie CID Den Haag en Nota Referentienormen maatschappelijke voorzieningen, waarin is vastgelegd dat voorzieningen gelijke tred moeten houden met de groei van het aantal inwoners;
- De afspraken over het klimaatakkoord;
- Het Sportakkoord;
- Algemene Verordening Financieel Beheer en Beleid (VFBB) en de Nota vastgoed.

Als nuance bij bovenstaande geldt dat er geen rekening is gehouden met de ambitie om de sportdeelname te verhogen conform Sportakkoord. Aanvullend is het uitgangspunt toegevoegd om de voorzieningen na de economische levensduur (afschrijvingstermijn) scherper te beoordelen op financieel rendement bij vervanging ten opzichte van het aanhouden van de bestaande voorziening.

Geredeneerd vanuit deze kaders en uitgangspunten zijn de sportvoorzieningen beoordeeld met de variabelen kwantiteit, kwaliteit en duurzaamheid. Dit betekent dat er geen prioritering is aangebracht binnen de vastgestelde kaders.

Om te komen tot het IHP Sport zijn vele (data)analyses gedaan en onderzoeken uitgevoerd. Sportverenigingen zijn middels enquêtes gevraagd naar de toekomstige behoefte aan accommodaties. (uitgevoerd in onderzoek Mulier instituut in 2019). De onderzoeken uit 2018 en 2019 van Mulier instituut en Drijven & Partners zijn bijgesteld op basis van naar boven bijgestelde bevolkingsprognose. De resultaten zijn besproken met relevante partijen zoals de Adviesraad voor Sport. Ook zijn er Stadsdeelsessies georganiseerd met sportconsulenten en wijkmanagers. De uitkomsten van deze gesprekken en gedane adviezen zijn in het IHP Sport verwerkt.

Het IHP Sport staat niet op zichzelf. Bij de vaststelling van de Haagse referentienormen voor maatschappelijke voorzieningen is niet alleen de opdracht gegeven de opgave per gebied nader uit te werken, maar ook om, naar voorbeeld van het integraal huisvestingsplan onderwijs, voor elk type voorziening een IHP op te stellen. Hiermee wordt een meer integrale en daarmee een efficiëntere benadering van het maatschappelijk vastgoed opgesteld met als resultaat een beter overzicht van ruimtelijke en financiële opgave voor de korte en lange termijn. Dit geeft de politiek en beleidsmakers betere handvaten om ambities te realiseren.

De opgave

1. Zwembaden

Om aan de huidige vraag naar zwemwater te kunnen voldoen is er in Den Haag extra zwemwater nodig. Mogelijkheden hiervoor zijn het uitbreiden van de bestaande zwembaden en/of het realiseren van een nieuw zwembad. Daarnaast is aan het zwembad Zuiderpark een aanpassing nodig in verband met functionaliteit en veiligheid. Vanwege de verwachte bevolkingstoename is nog meer zwemwater nodig. Onderzoek moet uitwijzen of een zwembad in de voorzieningencluster van de Binckhorst of elders in Laak mogelijk is. Andere optie is om bij vervangende nieuwbouw van de Blinkerd extra zwemwater toe te voegen of bij aanpak Zuiderpark extra zwemwater toe te voegen.

Voor de lange termijn is de inzet voor een zwembad in het zuidelijke deel van Den Haag een optie.

Het uitbreiden van therapeutisch zwemwater en het vervangen van het sterk verouderde zwembad Escamphof is ook nodig om te komen tot het zwemwateraanbod passend bij de toekomstige behoefte.

2. Binnensportaccommodaties

Om in de behoefte van extra binnensportcapaciteit te voldoen, zijn er tot aan 2040 zes extra sporthallen nodig. Tot aan 2032 wordt ingezet op vier sporthallen. De ontwikkeling van een dubbele sporthal Loosduinen is een eerste stap. Een nadere verkenning moet uitwijzen of een tweede benodigde sporthal in het Centrum of Scheveningen gerealiseerd kan worden. Een derde nieuwe sporthal- in combinatie met een middelbare school op de Binckhorst- ligt vanwege de bevolkingsgroei in de ontwikkelgebieden voor de hand. Voor de lange termijn is er een normatieve behoefte voor nog een sporthal in Laakhavens, overig CID en Zuidwest. Het inzetten op blaashallen kan in de tijdelijkheid een oplossing zijn, om in de groei van de bevolking te kunnen voldoen.

Daarnaast is er een tijdelijke turnhal bij Loosduinen die eind 2023 moet worden verplaatst vanwege de bouw van de dubbele sporthal Loosduinen. Voor een definitieve turnhal wordt de mogelijkheid onderzocht om deze bij de ontwikkeling van een nieuwe sporthal te voegen en te integreren met urbans sports, waaraan ook een groeiende behoefte is. In het centrum is behoefte aan extra vechtsportlocaties, de Houtzagerij kan hiervoor op korte termijn mogelijk deels een oplossing bieden.

3. Sportvelden

Op basis van de vastgestelde referentienormen en geprognoseerde bevolkingsgroei is er tot 2040 ongeveer 18,4 ha. extra sportgrond in Den Haag nodig, waarvan 14,5 ha vóór 2032. Deze uitbreidingen zijn niet altijd conform de vastgestelde referentienormen binnen het plangebied realiseerbaar. Om toch zo goed mogelijk aan de behoefte aan sportgrond te voldoen is een zogeheten 'beslisboom' overeengekomen waarbij de werkwijze van de opgave wordt uitgevoerd. De Vlietzone is voor de benodigde uitbreiding een belangrijke optie voor de toekomstige inwoners van de Binckhorst en het CID.

Voor de bestaande accommodaties worden enkele herindelingen van sportparken en kwaliteitsimpulsen voorzien. Zo wordt bij sportpark Escamp I in overleg met de sportverenigingen onderzocht op welke wijze het sportcomplex diverser (met ook andere sporten) en toegankelijke voor de ongeorganiseerde sporter kan worden heringericht. Voor het Zuiderpark wordt een herindeling voorzien om ADO Den Haag met haar verschillende afdelingen daar te faciliteren.

4. Clubaccommodaties

Veel van de clubaccommodaties op de buitensportcomplexen van de Haagse sportverenigingen zijn sterk verouderd. Verpaupering en het niet kunnen verduurzamen van de gebouwen dreigt. De clubaccommodaties zijn in bruikleen gegeven door de gemeente. Het opstellen van een routekaart per clubgebouw is wenselijk om inzichtelijk te maken hoe aan het klimaatakkoord te kunnen voldoen. De gemeente zal door middel van inspecties de veiligheid van de clubaccommodaties jaarlijks moeten gaan beoordelen om de veiligheid zo goed mogelijk te waarborgen. Verenigingen zullen blijvend gestimuleerd worden om van de gemeentelijke IAS-subsidies (Investeringssubsidie Accommodaties Sportverenigingengebruik) gebruik te maken waarbij op termijn ook gezien moet worden of deze subsidie voldoende is om renovaties of vernieuwing mogelijk te maken en het bestand weer op pijl te brengen.

Daar waar aanpassingen aan de orde komen zal worden onderzocht of samenwerking en/of gecombineerde bouw tot de mogelijkheid behoort.

Het stimuleren van gezamenlijk gebruik van een clubgebouw door verenigingen is hierbij een gedachte, die vraagt om een visie op de nieuwe clubaccommodaties.

5. Openbare ruimte

Voor het structureel onderhoud en de vervanging van de openbare sport- en beweegfaciliteiten zijn structurele middelen gewenst. In de huidige programma's is er geen budget voor onderhoud en vervanging. Het sportief inrichten van de openbare ruimte gebeurt nu alleen als er incidenteel geld beschikbaar komt of buiten de begroting van sport als onderdeel van gebiedsontwikkeling.

Er is een tekort aan sport- en beweegmogelijkheden in de openbare ruimte. Om in te spelen op de behoefte is het nodig om de mogelijkheden te vergroten door extra playgrounds, calisthenics, sporttoestellen, Crujff courts etc. aan te leggen. Het Malieveld en het Zuiderpark hebben hiertoe ruimtelijk mogelijkheden om bovenwijkse behoefte op te vangen.

6. Onderhoud & vervanging

Gemeentelijke sportvoorzieningen zoals zwembaden en sporthallen worden sober en doelmatig onderhouden binnen huidige richtlijnen en wetgeving. De verduurzamingsopgave leidt tot hogere onderhouds- en vervangingskosten. Om deze reden wordt er in het IHP uitgegaan van een gefaseerde vervanging van zwembaden en sporthallen ouder dan 40 jaar. Sloop-nieuwbouw geeft tevens de gelegenheid om beter aan de functionele eisen voor hedendaagse sportvoorzieningen te voldoen. Verouderde panden hebben hogere energie- en onderhoudskosten en is in stand houden vaak niet meer kostenefficiënt. Bij nieuwbouw kunnen met slimme technieken de energiekosten sterk gereduceerd worden. Uiteindelijk zal altijd een afweging plaatvinden en kunnen sportvoorzieningen waarbij het in stand houden goedkoper is dan sloop-nieuwbouw worden behouden.

7. Duurzaamheid

De doelstelling voor het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed is dat deze panden of energieneutraal worden of de resterende energievraag met schone (hernieuwbare) energie kunnen invullen. Daarnaast dient indien mogelijk elk dak, klimaatadaptief (groen of wit) en/of energieopwekkend te worden uitgevoerd. Later investeren is uiteindelijk duurder, omdat installaties dan bijvoorbeeld twee keer vervangen moeten worden. De volgorde van aanpak om te verduurzamen gaat zoveel als mogelijk uit van natuurlijke momenten, volgend uit het Meerjarig Onderhoudsprogramma. Aan de hand van nader onderzoek kan in beeld worden gebracht of economisch gezien het verduurzamen of vervanging van een voorziening de meest voordelige en duurzame optie is.

8. Financiën

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de indicatieve investeringen voor de komende 10 jaar, inclusief exploitatielasten. Geconcludeerd kan worden dat Den Haag over relatief veel oudere sportvoorzieningen beschikt en er in combinatie met de duurzaamheidsopgave en de groei van de stad er een grote investeringsopgaaf op de gemeente afkomt. Het vervangen van verouderde sportvoorziening vraagt om een gefaseerde aanpak.

Indicatieve investeringsopgave sportvoorzieningen 2022-2032

Op basis van de geprognosticeerde uitbreiding en vervanging van de sportvoorzieningen is een overzicht van de indicatieve investeringen- en exploitatielasten voor de komende 10 jaar opgesteld.

Indicatieve opgave in mln Euro naar type investering

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Totaal
<i>Bestaand behoefte investeringen</i>	18,3	7,9	19,9	1,9	1,9	1,8	1,8	2,9	0,5	0,5	57,4
<i>Bestaande behoefte exploitatielast</i>	0,1	0,5	0,7	1,5	1,6	1,7	1,8	1,8	1,8	1,8	13,3
<i>Subtotaal Bestaande behoefte</i>	18,3	8,5	20,6	3,5	3,5	3,5	3,6	4,7	2,4	2,3	70,9
<i>Groei-opgave investeringen</i>						15,5	0,8	49,6	0,0	15,5	81,3
<i>Groeiopgave exploitatielast</i>						0,0	0,2	0,2	1,4	1,4	3,2
<i>Subtotaal Groei-opgave</i>	-	-	-	-	-	15,5	1,0	49,9	1,4	16,9	84,7
<i>Vervanging</i>	6,6	10,8	7,1	11,5	2,5	31,4	2,5	19,4	2,5	10,5	103,8
<i>Duurzaamheid</i>	1,3	0,5	2,8	-0,5	0,5	0,5	0,6	0,5	0,5	2,0	8,7
<i>Totaal</i>	26,3	19,8	30,6	14,6	6,6	50,9	7,8	74,5	6,8	31,8	269,7

Indicatieve investering mln Euro naar type sport

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Totaal
<i>Zwembaden</i>	4,2	-	1,5	-	-	28,9	-	34,1	0,6	2,0	71,0
<i>Sporthallen</i>	17,8	0,4	12,6	8,8	0,8	0,8	1,5	20,1	1,2	9,0	73,3
<i>Specials</i>	0,1	0,7	11,4	0,4	0,4	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	14,6
<i>Velden</i>	0,5	13,2	1,5	1,6	1,7	17,2	2,1	16,2	1,0	16,5	71,6
<i>Clubaccommodaties</i>	2	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	20,8
<i>Openbare ruimte</i>	1,6	3,5	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	18,4
<i>Totaal</i>	26,3	19,8	30,6	14,6	6,6	50,9	7,8	74,5	6,8	31,8	269,7

Indicatieve investeringsopgave 2022 t/m 2031

De inschatting is dat voor het IHP Sport voor de periode 2022-2032 een investeringsbedrag van ca. € 270 mln. (excl. btw en excl. indexering) nodig is. Hiervan heeft 16,5 mln. betrekking op exploitatielasten. Hiervoor is thans geen dekking binnen de bestaande programmabegroting in de vorm van rente-, afschrijvingslasten en exploitatie. Op basis van mogelijk beschikbaar gestelde middelen zal een nadere prioritering en fasering binnen de IHP's worden aangebracht.

Herijken en uitwerken

Het IHP Sport is een dynamisch plan, dat vraagt om tijdige bijsturing en bijstelling. In aansluiting bij het IHP onderwijs. Het college acht het wenselijk om na twee jaar te herijken en na vier jaar de analyse volledig te herzien. De uitgezette onderzoeken kunnen daarbij dan worden betrokken.

Het vervangen van verouderde sportvoorziening vraagt daarnaast om een gefaseerde aanpak. Er is nu nog geen concreet uitvoeringsplan. Het is wenselijk om op basis van afspraken in het coalitieakkoord een prioritering aan te brengen en een concept uitvoeringsplan eerste tranche aan de raad voor te leggen. Ook is het wenselijk om aantal onderzoeken uit te voeren en beleidsuitgangspunten nader uit te werken.

Gemeente Den Haag

Ons kenmerk

OCW/10273015

Hierbij gaat het om een traject voor ook externe bekostigingsmogelijkheden, een routekaart verduurzaming op pandniveau met nadere keuze voor sloop-nieuwbouw of renovatie, een haalbaarheidsonderzoek voor uitbreiding zwembaden, een ruimtelijke verkenning voor sporthallen, een visie op sportaccommodatiebeleid (prestatie-indicatoren, bespelingsnorm velden, beleid rond buitensportverenigingsgebouwen en verduurzaming) en een ruimtelijk uitwerking van het IHP Sport.

Het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,

Ilma Merx

Jan van Zanen